

Inflația la control | Instanța confirma: Fiscul datorează și actualizarea cu inflația, nu doar dobânda fiscală. Soluție obținută de Bancila, Diaconu și Asociații, cu o echipă coordonată de Emanuel Bancila (Partener)

Soluția favorabilă definitivă obținută de Bancila, Diaconu și Asociații readuce în prim-plan un principiu esențial, dar adesea tratat formal în litigiile fiscale: prejudiciul suferit de contribuabil trebuie reparat integral. Atunci când ANAF impune nelegal o creanță fiscală sau întârzie restituirea unei creanțe fiscale certe, simpla restituire a sumei principale nu este suficientă. Iar într-un mediu economic marcat de inflație, dobânda fiscală nu mai acoperă pierderea economică reală. Jurisprudența recentă subliniază explicit că actualizarea cu rata inflației are o natură juridică și economică distinctă, aceea de a conserva valoarea reală a creanței.

Instanța a confirmat, în esență, că prejudiciul nu poate fi redus artificial la dobânda fiscală prevăzută de Codul de procedură fiscală. Actualizarea cu rata inflației urmărește repunerea contribuabilului în situația patrimonială anterioară, adică în poziția în care s-ar fi aflat dacă actul fiscal nelegal nu ar fi fost emis sau dacă suma datorată de fisc ar fi fost restituită în termenul legal. Tocmai aici se află miza practică a litigiilor fiscale moderne: nu doar anularea unei obligații nelegale, ci recuperarea integrală a pierderii produse de timp, blocaj și deprecierea monetară.

Contextul numeric explică de ce această discuție nu mai este una teoretică. În prezent, dobânda fiscală este de 7,3% pe an. În același timp, rata oficială a inflației în România a depășit 10% în 2023 și va atinge același procent și în 2025. În asemenea condiții, simpla acordare a dobânzii fiscale poate însemna, în fapt, o compensare incompletă. Cu alte cuvinte, contribuabilul câștigă formal litigiul, dar nu își recuperează integral pierderea economică.

Această evoluție nu apare din senin. Jurisprudența CJUE, inclusiv în cauzele Enel Maritsa și Rafinaria Steaua Română, a consolidat dreptul contribuabililor de a primi dobânzi, atunci când rambursările de TVA sunt făcute cu întârziere, influențând în mod direct arhitectura regimului intern de accesorii fiscale prin obligarea legiuitorului de a transpune acest drept în Codul de procedură fiscală. Cu toate acestea, având în vedere nivelul mare al dobânzilor acordate în favoarea contribuabililor, în anul 2015 Codul de Procedură Fiscală a fost modificat segregând în mod artificial cuantumul accesoriilor în două categorii – dobânzi 7,3% și o penalitate (care se aplică doar în favoarea fiscoi de 29,2% pe an).

În acest fel, atunci când fisco impune sume suplimentare, va putea să perceapă un nivel al accesoriilor de 36,5% pe an, dar, când va trebui să acorde accesorii contribuabilului, va plăti doar o dobândă de 7,3% pe an. În mod evident, nu se poate vorbi de principiul egalității de arme între stat și contribuabil. Dar disputa reală nu s-a încheiat odată cu recunoașterea dobânzii: în dosarele care se întind pe ani, problema esențială devine dacă suma restituită

mai pastreaza sau nu valoarea economica avuta la momentul la care trebuia platita.

Mai mult decât atât, pentru o perioada lunga de timp, instanțele de judecata au fost refractare în a acorda alte daune decât dobânda legala, atunci când au anulat acte administrativ fiscale sau au constatat culpa fiscalului în restituirea de creanțe fiscale. Dar în acea perioada, dobânda de 7,3% era una pozitiva cu mult peste rata inflației, ceea ce nu mai corespunde situației actuale.

De aici și tensiunea structurala a regimului actual care defavorizeaza contribuabilul. Atunci când contribuabilul datoreaza sume bugetului, accesoriile curg riguros și automat; dobânda fiscală se cumuleaza cu penalități foarte mari, ajungându-se la accesorii de peste 36% pe an. Când însă statul datoreaza bani contribuabilului, reflexul instituțional este limitarea reparației la minimul expres prevazut de cod.

Din perspectiva financiara, aceasta abordare este insuficienta. Cash-ul blocat ani de zile într-un litigiu fiscal nu înseamna doar o suma indisponibila contabil; înseamna lichiditate pierduta, cost de oportunitate și, într-un mediu inflaționist, eroziune reala de valoare.

Semnificația acestei victorii depășește, așadar, dosarul concret. Ea confirma o direcție juridica importanta pentru companiile care au contestat decizii de impunere nelegale sau care urmaresc restituirea unor creanțe fiscale certe. Pentru acești contribuabili, miza nu mai este doar sa „câștige procesul”, ci sa recupereze integral prejudiciul economic creat de conduita nelegala sau întârziata a autorității fiscale.

În fond, diferența dintre dobânda și actualizarea cu inflația nu este una semantica, ci una de substanța. Dobânda compenseaza întârzierea. Actualizarea conserva valoarea reala a banilor. Iar atunci când cele doua nu se suprapun, solicitarea doar a dobânzii legale risca sa lase nerecuperata exact partea de prejudiciu care doare cel mai mult în practica: pierderea economica reala.

Soluția obținuta de **Bancila, Diaconu și Asociații** transmite, astfel, un mesaj clar pieței: în litigiile fiscale, reparația integrala nu mai poate fi tratata ca un principiu decorativ. Astfel, orice creanța fiscală sau bugetara (ex. TVA, taxe vamale, impozite și taxe locale, accize, contribuții sociale, etc.) care a fost restituita sau platita cu întârziere catre contribuabil într-un termen care nu depășește 5 ani, se califica pentru a face obiectul unei cereri de actualizare cu rata inflației.

Soluția a fost obținuta de echipa **Bancila, Diaconu și Asociații** formata din [Emanuel Bancila](#), Partener și coordonator al practicii de litigii fiscale, împreuna cu [Andreea Dincovici](#), Senior Associate, și [Iulia Guina](#), Senior Associate.